

Právníkův checklist: Jak na technologie a inovace

6.2.2025 - | HAVEL & PARTNERS

INOVACE, UMĚLÁ INTELIGENCE A NOVÉ TECHNOLOGIE OTVÍRAJÍ V BYZNYSU NEKONEČNÉ MOŽNOSTI A JSOU MOTOREM DNEŠNÍHO PODNIKÁNÍ. PAMATUJETE ALE VE VAŠÍ FIRMĚ ČI STARTUPU NA PRÁVNÍ VÝZVY, KTERÉ S TÍM SOUVISEJÍ? DALIBOR KOVÁŘ, PARTNER ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘE HAVEL & PARTNERS PRO TECHNOLOGICKÉ PRÁVO, SESTAVIL CHECKLIST DESETI ÚKOLŮ, KTERÉ BYSTE SI MĚLI ODŠKRTAT.

Nové technologie narušují tradiční obchodní modely, přinášejí inovace a řešení zásadních výzev, kterým dnes podniky čelí. Zejména začínající podnikatelé se proto technologickými trendy často snaží řídit a na jejich definici stavět i svůj obchodní model či podnikatelský plán.

Do tří let převezme agentní umělá inteligence 15 procent každodenních pracovních rozhodnutí. To předpovídá publikace 2025 Top Strategic Technology Trends od společnosti Gartner. Prohloubit se má i AI governance a do roku 2028 podniky, které budou využívat platformy pro správu umělé inteligence, dosáhnou o 30 procent vyššího hodnocení důvěry zákazníků a o 25 procent lepšího skóre v oblasti dodržování právních předpisů než jejich konkurenti.

Pokud se chystáte využít příležitosti a uchopit technologické trendy ve vaší firmě prakticky, nezapomeňte na to, že to má i právní souvislosti. Máte přehled, jaká evropská i lokální legislativa a předpisy se týkají nových technologií a umělé inteligence, a z jakých perspektiv byste se tedy na svůj produkt, službu nebo řízení firmy měli v souvislosti s tím dívat? Projděte si základní právní „checklist“.

1. Právní audit

Provedte důkladný audit, nakolik je vámi využívaná nová technologie v souladu s lokálním i evropským právem. Jde primárně o to, aby s ním model fungování nebyl v přímém rozporu; drobné odlišnosti jsou řešitelné. Zaměřte se na otázky, jako jsou licenční model, správné nastavení využívání práv duševního vlastnictví, odpovědnost za škodu způsobenou technologií a případné compliance s důležitými obecnými předpisy (jako je např. GDPR).

2. Právní odpovědnost

Ujistěte se, že jste si jasně definovali odpovědnost všech zúčastněných stran v případě technologických chyb, škod na datech, kybernetických incidentů či při porušení práv třetích osob. Smluvně ošetřete odpovědnostní limity, způsoby náhrady škod a postupy pro řešení sporů. Pozor, často se tato oblast řeší v obchodních podmínkách celkem striktně prodavatelsky jako take or leave.

3. Soulad s regulací

Zkontrolujte, zda technologie splňuje všechny regulatorní požadavky. Zejména v oblasti umělé inteligence bude regulace rychle narůstat. V EU jsou často požadavky regulace specifické pro konkrétní odvětví (zdravotnictví, veřejná správa, finanční sektor), což vyžaduje detailní analýzu. Jako právníci běžně k regulatornímu souladu zpracováváme právní stanovisko.

4. Licenční modely a vlastnictví dat

Jasně vymezte, kdo „vlastní“ práva duševního vlastnictví k softwaru či datům vytvořeným technologií. Vyhněte se nejasnostem v licencích, které by mohly vést ke ztrátě vašich práv či neoprávněnému užívání třetími stranami. Nejvíce problematické podle našich zkušeností bývá pro firmy správné nastavení vztahu s vývojáři, subdodavateli nebo objednatelům technologie na zakázku.

5. Ochrana dat a osobních údajů

Zajistěte, že technologie budou splňovat požadavky GDPR a dalších relevantních lokálních regulací – tato oblast je z globálního hlediska stále hodně fragmentovaná. Zaměřte se na zpracování osobních i neosobních údajů a práva subjektů údajů. Nastavte technická a organizační opatření pro jejich ochranu. Často je potřeba zpracovat posouzení vlivu na ochranu osobních údajů (DPIA).

6. Smlouva s dodavateli technologií

U využívání nových technologií by měly smlouvy přesně stanovovat povinnosti a odpovědnost dodavatelů a případných subdodavatelů. Klíčovou součástí smlouvy je pokrytí SLA (Service Level Agreements), které stanovují úroveň poskytovaných služeb, včetně ochrany dat a know-how, možností auditování a pravidel pro ukončení smlouvy či přechod k jinému dodavateli. K dodávce se často vztahuje řada dalších dokumentů, které občas nebývají ke smlouvě správně připojeny či propojeny a hrozí jejich nepoužitelnost.

7. Kyberbezpečnost

Zkontrolujte, zda a jak technologie splňují nejnovější standardy kybernetické bezpečnosti. Nastavte zejména smluvní povinnosti týkající se bezpečnostních opatření (vč. auditu) a stanovte si, jak budete postupovat při řešení případných incidentů. Řadu důležitých detailů již brzy stanoví chystaný zákon o kybernetické bezpečnosti a jeho prováděcí předpisy. Seznamte se s nimi co nejdříve, jejich implementace vám totiž zabere čas a může se na vás vztahovat i nepřímo jako na dodavatele.

8. Pravidelné právní hodnocení

Technologie by měla být hodnocena z právního hlediska průběžně, zejména při změně legislativy nebo rozšíření jejího užívání do nových odvětví. Nastavte proto procesy pro pravidelný právní audit a spolehlivý monitoring změn právních předpisů. Prostřednictvím profesních sdružení lze předpisy také sledovat, a můžete je dokonce i připomínkovat před jejich přijetím (například očekávanou českou adaptaci k AI Actu).

9. Etika

Zavedte etické principy pro používání technologií, zejména u umělé inteligence a big data. Zvažte, zda technologie nediskriminuje, neporušuje lidská práva či nezasahuje nadměrně do soukromí, a na tento aspekt dbejte (např. tvorbou kodexů, směrnic a interních politik, smluvních ujednání s partnery či dodavateli, vzdělávacích materiálů atd.) – bude nabývat na důležitosti v rámci právních prověrek a investic ze zahraničí.

10. Prevence a krizové plány

Připravte si krizové scénáře pro případ technologického selhání, úniku dat či regulatorních sankcí. Dobře se dají spojit s plány v oblasti kybernetické bezpečnosti. Tyto plány by měly zahrnovat i postupy pro komunikaci s úřady, klienty a médii. Právník vás může zastupovat v řízeních před

regulátorem, hodit se může i dočasný profesionální tiskový mluvčí.

Abyste plně využili potenciál nových technologií, ideální je zapojit právníka již v raných fázích plánování technologických projektů. Díky tomu můžete sladit právní i obchodní cíle a zajistit, že klíčové právní dokumenty a procesy odpovídají specifikům daného technologického trendu. Dobrý právník vám pomůže také identifikovat rizika spojená s implementací nových technologií i při nastavení struktur a procesů, což vám umožní jejich efektivní a bezpečné využití.

Technologické trendy se vyvíjejí, stejně jako právo, a proto je vhodné informovat se oboustranně a udržovat co nejvyšší míru jistoty, že vaše technologické kroky jdou správným směrem. Znalý a zkušený právník, který se v nových trendech orientuje, tak může přispět k úspěchu a konkurenceschopnosti vašeho podnikání a funguje jako klíčový strategický partner.

<https://www.havelpartners.cz/pravnikuv-checklist-jak-na-technologie-a-inovace>